

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra extinsă)

9 noiembrie 2022*

„Concurență – Înțelegeri – Piața fier-betonului – Decizie prin care se constată o încălcare a articolului 65 CO, după expirarea Tratatului CECO, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1/2003 – Stabilirea prețurilor – Limitarea și controlul producției și ale vânzărilor – Decizie adoptată ca urmare a anulării unor decizii anterioare – Desfășurarea unei noi audieri în prezența autorităților de concurență ale statelor membre – Dreptul la apărare – Principiul bunei administrări – Termen rezonabil – Obligația de motivare – Proportionalitate – Principiul *non bis in idem* – Excepție de nelegalitate – Încălcare unică, complexă și continuă – Dovada participării la înțelegere – Distanțare publică – Competență de fond”

În cauza T-657/19,

Feralpi Holding SpA, cu sediul în Brescia (Italia), reprezentată de G. Roberti și I. Perego, avocați,
reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de P. Rossi, G. Conte și C. Sjödin, în calitate de agenți, asistați de P. Manzini, avocat,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea Deciziei C(2019) 4969 final a Comisiei din 4 iulie 2019 privind o procedură inițiată în temeiul articolului 65 din tratatul CECO (Cazul AT.37956 – Fier-beton) și/sau eliminarea sau reducerea cuantumului amenzii aplicate reclamantei,

TRIBUNALUL (Camera a patra extinsă),

compus, la deliberări, din domnii S. Gervasoni, președinte, L. Madise și P. Nihoul (raportor), doamna R. Frendo și domnul J. Martín y Pérez de Nanclares, judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 3 iunie 2021,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: italiana.

Hotărâre¹

I. Istoricul cauzei

- 1 Reclamanta, Feralpi Holding SpA (fostă Feralpi Siderurgica SpA și Federalpi Siderurgica SRL), este un producător de fier-beton cu sediul în Italia.

A. Prima decizie a Comisiei (2002)

- 2 În perioada octombrie-decembrie 2000, Comisia Comunităților Europene a efectuat, în conformitate cu articolul 47 CO, verificări la întreprinderi italiene producătoare de fier-beton, printre care și reclamanta și o asociație de întreprinderi, Federazione Imprese Siderurgiche Italiane (Federația Întreprinderilor Siderurgice Italiene, denumită în continuare „Federacciai”). Comisia le-a adresat de asemenea solicitări de informații, în temeiul acestei dispoziții.
- 3 La 26 martie 2002, Comisia a inițiat o procedură de aplicare a articolului 65 CO și a formulat obiecțiuni în temeiul articolului 36 CO (denumite în continuare „comunicarea privind obiecțiunile”) notificate printre altele reclamantei. Aceasta a răspuns la comunicarea privind obiecțiunile la 31 mai 2002.
- 4 O audiere a părților la procedura administrativă a avut loc la 13 iunie 2002.
- 5 La 12 august 2002, Comisia a adresat aceluiași destinatar obișnuit obiecțiuni suplimentare (denumite în continuare „comunicarea suplimentară privind obiecțiunile”), întemeiate pe articolul 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3). În această comunicare suplimentară privind obiecțiunile, Comisia a explicat poziția sa referitoare la continuarea procedurii, după expirarea Tratatului CECO, la 23 iulie 2002. Reclamanta a răspuns la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile la 20 septembrie 2002.
- 6 O nouă audiere a părților la procedura administrativă a avut loc la 30 septembrie 2002 în prezența autorităților de concurență ale statelor membre. Aceasta a privit obiectul comunicării suplimentare privind obiecțiunile, și anume consecințele juridice ale expirării Tratatului CECO asupra continuării procedurii.
- 7 La finalul procedurii administrative, Comisia a adoptat Decizia C(2002) 5087 final din 17 decembrie 2002 privind o procedură inițiată în temeiul articolului 65 din Tratatul CECO (COMP/37.956 – Fier-beton) (denumită în continuare „Decizia din 2002”), adresată către Federacciai și opt întreprinderi, printre care și reclamanta. În această decizie, Comisia a constatat că, în perioada decembrie 1989-iulie 2000, acestea din urmă au pus în aplicare o înțelegere unică, complexă și continuă pe piața italiană a fier-betonului în bare sau în rulouri (denumit în continuare „fier-beton”) având ca obiect sau ca efect stabilirea prețurilor și limitarea sau controlul producției sau al vânzărilor, contrar articolului 65 alineatul (1) CO. În acest temei, Comisia i-a aplicat reclamantei o amendă în cuantum de 10,25 milioane de euro.

¹ Sunt redată numai punctele din prezenta hotărâre a căror publicare este considerată utilă de către Tribunal.

- 8 La 4 martie 2003, reclamanta a formulat o acțiune la Tribunal împotriva Deciziei din 2002. Tribunalul a anulat decizia menționată în privința reclamantei (Hotărârea din 25 octombrie 2007, Feralpi Siderurgica/Comisia, T-77/03, nepublicată, EU:T:2007:319) și a altor întreprinderi destinate, pentru motivul că temeiul juridic utilizat, respectiv articolul 65 alineatele (4) și (5) CO, nu mai era în vigoare la momentul adoptării acestei decizii. Din această cauză, Comisia nu avea competența, în temeiul dispozițiilor menționate, să constate și să sancționeze o încălcare a articolului 65 alineatul (1) CO după expirarea Tratatului CECO. Tribunalul nu a examinat celelalte aspecte ale acestei decizii.
- 9 Decizia din 2002 a rămas definitivă în privința Federacciai, care nu a introdus nicio acțiune la Tribunal.

B. A doua decizie a Comisiei (2009)

- 10 Prin scrisoarea din 30 iunie 2008, Comisia a informat reclamanta și celelalte întreprinderi în cauză cu privire la intenția sa de a adopta o nouă decizie, prin corectarea temeiului juridic utilizat. În plus, ea a precizat că decizia menționată ar fi întemeiată pe dovezile prezentate în comunicarea privind obiecțiunile și în comunicarea suplimentară privind obiecțiunile. Fiind invitată în acest sens, reclamanta a prezentat observații scrise la 31 iulie 2008.
- 11 Prin faxurile din 24 iulie și 25 septembrie 2008 și ulterior din 13 martie, 30 iunie și 15 iulie 2009, Comisia a solicitat reclamantei informații cu privire la evoluția structurii sale și la cifra sa de afaceri. Reclamanta a răspuns la aceste solicitări de informații prin e-mailurile din 4 septembrie și, respectiv, din 17 octombrie 2008 și ulterior din 3 aprilie, 6 iulie și 22 iulie 2009.
- 12 La 30 septembrie 2009, Comisia a adoptat Decizia C(2009) 7492 final privind o procedură inițiată în temeiul articolului 65 din Tratatul CECO (cazul COMP/37.956 – Fier-beton, readoptare), adresată aceluiași întreprinderi ca și Decizia din 2002, printre care și reclamantei. Această decizie a fost adoptată în temeiul normelor procedurale din Tratatul CE și din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167). Aceasta s-a întemeiat pe elementele menționate în comunicarea privind obiecțiunile și în comunicarea suplimentară privind obiecțiunile și a reluat în esență conținutul și concluziile Deciziei din 2002. În special, quantumul amenzii aplicate reclamantei, de 10,25 milioane de euro, a rămas neschimbat.
- 13 La 8 decembrie 2009, Comisia a adoptat o decizie de modificare ce includea, în anexa sa, tabelele care evidențiau variațiile de preț omise în Decizia din 30 septembrie 2009 și care a corectat trimiterile numerotate la tabelele respective în opt note de subsol.
- 14 La 19 februarie 2010, reclamanta a formulat o acțiune în fața Tribunalului împotriva Deciziei Comisiei din 30 septembrie 2009, cu modificările ulterioare (denumită în continuare „Decizia din 2009”). La 9 decembrie 2014, Tribunalul a respins această acțiune (Hotărârea din 9 decembrie 2014, Feralpi/Comisia, T-70/10, nepublicată, EU:T:2014:1031). Tribunalul a anulat în parte Decizia din 2009 în ceea ce privește un alt destinatar al acesteia, a redus quantumul amenzii aplicate altor doi destinatari ai acesteia și a respins celelalte acțiuni introduse.

- 15 La 19 februarie 2015, reclamanta a formulat recurs împotriva Hotărârii din 9 decembrie 2014, Feralpi/Comisia (T-70/10, nepublicată, EU:T:2014:1031). Prin Hotărârea din 21 septembrie 2017, Feralpi/Comisia (C-85/15 P, EU:C:2017:709), Curtea a anulat hotărârea menționată a Tribunalului, precum și Decizia din 2009 în privința printre altele a reclamantei.
- 16 În Hotărârea din 21 septembrie 2017, Feralpi/Comisia (C-85/15 P, EU:C:2017:709), Curtea a statuat că, atunci când o decizie este adoptată în temeiul Regulamentului nr. 1/2003, procedura în urma căreia este emisă această decizie trebuie să fie conformă normelor de procedură prevăzute de acest regulament, precum și de Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor [101] și [102 TFUE] (JO 2004, L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242), chiar dacă respectiva procedură a început înainte de intrarea lor în vigoare.
- 17 Or, Curtea a constatat că în speță audierea din 13 iunie 2002, singura care privea fondul procedurii, nu putea fi considerată conformă cu cerințele procedurale referitoare la adoptarea unei decizii în temeiul Regulamentului nr. 1/2003, în lipsa participării autorităților de concurență ale statelor membre.
- 18 Curtea a concluzionat că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat că, înainte de adoptarea Deciziei din 2009, Comisia nu avea obligația să organizeze o nouă audiere, pentru motivul că întreprinderile avuseseră deja posibilitatea să fie ascultate oral în cadrul audierilor din 13 iunie 2002 și 30 septembrie 2002.
- 19 În Hotărârea sa din 21 septembrie 2017, Feralpi/Comisia (C-85/15 P, EU:C:2017:709), Curtea a amintit importanța desfășurării, la cererea părților în cauză, a unei audieri la care sunt invitate autoritățile de concurență ale statelor membre, omisiunea acestei obligații constituind o încălcare a unor norme fundamentale de procedură.
- 20 Curtea a statuat că, din moment ce nu fusese respectat acest drept precizat în Regulamentul nr. 773/2004, nu era necesar ca întreprinderea al cărei drept fusese astfel încălcat să demonstreze că această încălcare a putut influența, în defavoarea sa, desfășurarea procedurii și conținutul deciziei în litigiu.
- 21 Curtea a anulat de asemenea, pentru aceleași motive, alte hotărâri ale Tribunalului din 9 decembrie 2014, pronunțându-se asupra legalității Deciziei din 2009, precum și această decizie în privința altor patru întreprinderi. În schimb, Decizia din 2009 a rămas definitivă pentru întreprinderile destinate care nu au formulat recurs împotriva hotărârilor menționate.

C. A treia decizie a Comisiei (2019)

- 22 Prin scrisoarea din 15 decembrie 2017, Comisia a informat reclamanta cu privire la intenția sa de a relua procedura administrativă și de a organiza, în acest cadru, o nouă audiere a părților la procedura menționată, în prezența autorităților de concurență ale statelor membre.
- 23 La 20 decembrie 2017 și la 16 ianuarie 2018, reclamanta a informat Comisia cu privire la intenția sa de a participa la această audiere. Prin scrisoarea din 1 februarie 2018, ea a prezentat observații în care a contestat competența Comisiei de a relua procedura administrativă și a invitat-o astfel să nu recurgă la această reluare.

- 24 La 23 aprilie 2018, Comisia a desfășurat o nouă audiere privind fondul procedurii, la care au participat, în prezența autorităților de concurență ale statelor membre și a consilierului-auditor, reclamanta, precum și alte trei întreprinderi destinate ale Deciziei din 2009.
- 25 La 7 mai 2018, reclamanta a depus noi observații scrise cu privire la cauză. Prin scrisorile din 19 noiembrie 2018, precum și din 18 ianuarie și din 6 mai 2019, Comisia a trimis reclamantei trei solicitări de informații referitoare la evoluția structurii sale și la cifra sa de afaceri. Reclamanta a răspuns la aceste solicitări de informații prin scrisorile din 7 decembrie 2018, precum și din 30 ianuarie și, respectiv, din 9 mai 2019.
- 26 La 4 iulie 2019, Comisia a adoptat Decizia C(2019) 4969 final privind o procedură inițiată în temeiul articolului 65 din tratatul CECO (cazul AT.37.956 – Fier-beton) (denumită în continuare „decizia atacată”), adresată celor cinci întreprinderi în privința cărora fusese anulată Decizia din 2009, și anume, pe lângă reclamantă, Alfa Acciai SpA, Partecipazioni Industriali SpA (fostă Riva Acciaio SpA, ulterior Riva Fire SpA, denumită în continuare „Riva”), Valsabbia Investimenti SpA și Ferriera Valsabbia SpA și Ferriere Nord SpA.
- 27 Prin articolul 1 din decizia atacată, Comisia a constatat existența unei încălcări a articolului 65 alineatul (1) CO în sectorul fier-betonului în Italia, în perioada cuprinsă între 6 decembrie 1989 și 4 iulie 2000, la care participaseră reclamanta și aceste alte patru întreprinderi. Încălcarea a constat într-un acord continuu și/sau în practici concertate având ca obiect sau ca efect stabilirea prețurilor și limitarea sau controlul producției sau al vânzărilor pe piața italiană a fier-betonului.
- 28 Comisia a reținut răspunderea reclamantei ca urmare a participării acesteia la înțelegere de la 6 decembrie 1989 până la 27 iunie 2000. Astfel, prin articolul 2 din decizia atacată, i-a aplicat reclamantei o amendă în cuantum de 5,125 milioane de euro, după aplicarea unei reduceri de 50 % din cauza duratei procedurii.
- 29 La 18 iulie 2019, decizia atacată a fost notificată reclamantei.

II. Procedura și concluziile părților

- 30 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 28 septembrie 2019, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 31 La propunerea Camerei a patra, Tribunalul a decis, în temeiul articolului 28 din Regulamentul de procedură, să trimită cauza în fața unui complet de judecată extins.
- 32 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a patra extinsă) a decis deschiderea fazei orale a procedurii și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, a adresat părților întrebări scrise și le-a solicitat să prezinte înscrisuri. Părțile au răspuns la aceste întrebări și la aceste solicitări de prezentare a unor înscrisuri în termenul stabilit.
- 33 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările scrise și orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 3 iunie 2021. În ședință, în urma unei întrebări a Tribunalului, reclamanta a acceptat ca motivele invocate în cererea introductivă în susținerea prezentei acțiuni să fie renumerotate în vederea redactării hotărârii, aspect de care s-a luat act în procesul-verbal de ședință.

34 Reclamanta solicită Tribunalului:

- anularea, în tot sau în parte, a deciziei atacate în măsura în care o privește;
- și/sau eliminarea sau, cel puțin, reducerea cuantumului amenzii care îi este aplicată în decizia menționată;
- dacă este cazul, „declararea nelegalității și inaplicabilității articolului 25 alineatele (3)-(6) din Regulamentul nr. 1/2003”;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

35 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;
- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

III. În drept

36 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că reclamanta solicită Tribunalului, în al treilea capăt de cerere, „declararea nelegalității și inaplicabilității articolului 25 alineatele (3)-(6) din Regulamentul nr. 1/2003”.

37 Or, din cererea introductivă reiese că, prin această cerere, reclamanta invocă, pe cale de excepție, nelegalitatea articolului 25 alineatele (3)-(6) din Regulamentul nr. 1/2003 în susținerea cererii de anulare a deciziei atacate sau a cererii de eliminare sau de reducere a amenzii.

38 Excepția de nelegalitate va fi, așadar, examinată, ca motiv, împreună cu cele dezvoltate în susținerea cererii de anulare a deciziei atacate sau a cererii de eliminare sau de reducere a amenzii.

39 În susținerea cererii de anulare a deciziei atacate sau a cererii de eliminare sau de reducere a amenzii, reclamanta invocă opt motive:

- primul motiv este întemeiat pe încălcarea dreptului la apărare și a normelor procedurale în ședința din 23 aprilie 2018;
- al doilea motiv este întemeiat pe refuzul nelegal al Comisiei de a verifica, înainte de adoptarea deciziei atacate, compatibilitatea acestei decizii cu principiul termenului rezonabil al procedurii;
- al treilea motiv este întemeiat pe încălcarea principiului termenului rezonabil al procedurii;
- al patrulea motiv este întemeiat pe încălcarea obligației de motivare, pe erori de apreciere și pe încălcarea principiului proporționalității;
- al cincilea motiv este întemeiat pe încălcarea principiului *non bis in idem* și a principiului securității juridice;

- al șaselea motiv este întemeiat pe nelegalitatea regimului de prescripție reglementat de articolul 25 alineatele (3)-(6) din Regulamentul nr. 1/2003;
- al șaptelea motiv este întemeiat pe lipsa oricărei probe privind participarea sa la înțelegere între anii 1989 și 1995;
- al optulea motiv este întemeiat pe o insuficiență a motivării deciziei atacate, referitoare la constatarea unei încălcări unice, complexe și continue în ceea ce o privește între 6 decembrie 1989 și 27 iunie 2000, și pe lipsa oricărei probe privind caracterul unic și continuu al acestei încălcări.

[omissis]

A. Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe refuzul nelegal al Comisiei de a verifica, înainte de adoptarea deciziei atacate, compatibilitatea acestei decizii cu principiul termenului rezonabil al procedurii

[omissis]

1. Cu privire la prima critică, întemeiată pe o eroare de drept

- 156 Reclamanta susține că Comisia a încălcat articolul 41 din cartă prin refuzul de a aprecia, înainte de adoptarea deciziei atacate, compatibilitatea adoptării acestei decizii cu principiul termenului rezonabil.
- 157 În această privință, este necesar să se arate că, astfel cum semnalează reclamanta, Comisia are obligația să respecte principiul termenului rezonabil prevăzut la articolul 41 din cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 179, și Hotărârea din 5 iunie 2012, Imperial Chemical Industries/Comisia, T-214/06, EU:T:2012:275, punctul 285).
- 158 Astfel, curgerea termenului trebuie luată în considerare atunci când, prin utilizarea marjei de apreciere care îi este conferită de dreptul Uniunii, Comisia apreciază dacă, în aplicarea normelor de concurență, sunt necesare inițierea unei investigații și adoptarea unei decizii.
- 159 Din decizia atacată reiese că, contrar celor susținute de reclamantă, Comisia nu a încălcat obligația de a ține seama de curgerea termenului atunci când apreciază dacă sunt necesare inițierea unei investigații și adoptarea unei decizii de sancționare. Decizia atacată indică, astfel, că această instituție a examinat înainte de a se pronunța dacă, în speță, procedura putea fi reluată și dacă aceasta putea conduce la adoptarea unei asemenea decizii prin care se aplică o amendă.

[omissis]

- 170 Astfel, din decizia atacată reiese că, contrar celor susținute de reclamantă, Comisia a verificat înainte de adoptarea acestei decizii dacă fusese respectat principiul termenului rezonabil, analizând durata procedurii administrative, fazele administrative și întreruperile datorate inclusiv controlului jurisdicțional, cauzele putând explica durata procedurii și consecințele care pot fi deduse din acestea.

- 171 Această concluzie este contestată de reclamantă, în opinia căreia Comisia, în decizia atacată, a refuzat să se pronunțe cu privire la durata nerezonabilă a procedurii pentru motivul că această apreciere trebuia să fie rezervată instanței Uniunii, fără ca ea să se poată pronunța în legătură cu acest aspect.
- 172 În această privință, trebuie arătat că instanța Uniunii poate fi sesizată cu chestiuni referitoare la durata procedurilor. În contenciosul răspunderii, ea trebuie să sancționeze instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii atunci când acestea din urmă au cauzat un prejudiciu prin încălcarea principiului termenului rezonabil (Hotărârea din 26 noiembrie 2013, Kendrion/Comisia, C-50/12 P, EU:C:2013:771, punctul 94, și Hotărârea din 11 iulie 2019, Italmobiliare și alții/Comisia, T-523/15, nepublicată, EU:T:2019:499, punctul 159). În contenciosul anulării, durata unei proceduri poate avea drept consecință anularea unei decizii atacate dacă sunt îndeplinite cumulativ două condiții, prima fiind ca durata respectivă să apară că a fost nerezonabilă, iar a doua fiind ca depășirea termenului rezonabil să fi împiedicat exercitarea dreptului la apărare (Hotărârea din 21 septembrie 2006, Technische Unie/Comisia, C-113/04 P, EU:C:2006:593, punctele 47 și 48, Hotărârea din 8 mai 2014, Bolloré/Comisia, C-414/12 P, nepublicată, EU:C:2014:301, punctele 84 și 85, și Hotărârea din 9 iunie 2016, PROAS/Comisia, C-616/13 P, EU:C:2016:415, punctele 74-76).
- 173 Așa cum semnalează reclamanta, competența astfel încredințată instanței Uniunii nu poate exonera Comisia de aprecierea pe care trebuie să o efectueze în momentul stabilirii măsurilor care trebuie luate ca urmare a unei hotărâri de anulare în temeiul articolului 266 TFUE.
- 174 După cum s-a arătat, atunci când efectuează o asemenea apreciere, Comisia trebuie să țină seama de toate elementele cauzei, în special de oportunitatea adoptării unei noi decizii, de cea a aplicării unei sancțiuni și, după caz, de cea a reducerii a sancțiunii avute în vedere, dacă rezultă printre altele că, fără a constitui în sine o neîndeplinire culpabilă a obligațiilor, durata procedurii, în măsura în care a cuprins faze administrative, dar și, eventual, întreruperi datorate controlului jurisdicțional, a putut avea efect asupra elementelor ce trebuie luate în considerare pentru stabilirea cuantumului amenzii și în special asupra caracterului său eventual disuasiv, atunci când aceasta intervine la mult timp după faptele constitutive ale încălcării.
- 175 Această apreciere, care privește în special durata globală a procedurii, inclusiv fazele jurisdicționale, a fost efectuată în principal în considerentul (528) al deciziei atacate.
- 176 Rezultă că, contrar celor susținute de reclamantă, Comisia a verificat în decizia atacată dacă durata procedurii putea împiedica reluarea procedurii, recunoscând totodată că o asemenea apreciere era plasată sub controlul instanței Uniunii în contenciosul legalității și, eventual, al răspunderii.

[omissis]

- 180 Prin urmare, critica trebuie respinsă.

[omissis]

B. Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului termenului rezonabil al procedurii

- 185 Reclamanta susține că decizia atacată trebuie anulată, întrucât a fost adoptată la finalul unei proceduri care ar fi depășit termenul rezonabil. În opinia sa, durata excesivă a procedurii are drept consecință faptul că Comisia nu mai dispunea de competența de sancționare. Argumentația dezvoltată în susținerea celui de al treilea motiv cuprinde în esență patru critici, toate contestate de Comisie.
- 186 Înainte de examinarea criticilor menționate, trebuie amintit că, potrivit Curții, durata unei proceduri poate avea drept consecință anularea unei decizii atacate dacă sunt îndeplinite cumulativ două condiții, prima fiind ca durata respectivă să apară că a fost nerezonabilă, iar a doua fiind ca depășirea termenului rezonabil să fi împiedicat exercitarea dreptului la apărare (a se vedea punctul 172 de mai sus).
- 187 Rezultă că o decizie a Comisiei nu ar putea fi anulată pentru simplul motiv al depășirii termenului rezonabil dacă dreptul la apărare al reclamantei nu a fost afectat de această depășire.

[omissis]

1. Cu privire la prima critică, referitoare la durata fazelor administrative

- 189 Reclamanta susține că afirmația Comisiei potrivit căreia fazele administrative ale procedurii s-au desfășurat întotdeauna „rapid și fără întreruperi nejustificate” nu ține seama de realitatea faptelor și nu poate fi considerată corectă decât, cel mult, pentru faza adoptării Deciziei din 2002, întrucât această fază a durat în total doi ani și două luni.
- 190 Celelalte etape procedurale administrative care au condus la adoptarea Deciziei din 2009 și, respectiv, a deciziei atacate ar fi fost marcate de perioade de inactivitate a Comisiei vădit nerezonabile.
- 191 Durata întregii proceduri administrative ar fi de asemenea, în sine, nerezonabilă, în special în lumina cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582).
- 192 În această privință, trebuie să se arate că dreptul Uniunii obligă instituțiile să examineze într-un termen rezonabil cauzele în cadrul procedurilor administrative pe care le desfășoară (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iunie 2012, Imperial Chemical Industries/Comisia, T-214/06, EU:T:2012:275, punctul 284).
- 193 Astfel, obligația de a respecta un termen rezonabil în desfășurarea procedurilor administrative constituie un principiu general de drept preluat printre altele la articolul 41 alineatul (1) din cartă (Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 167, Hotărârea din 11 aprilie 2006, Angeletti/Comisia, T-394/03, EU:T:2006:111, punctul 162, și Hotărârea din 7 iunie 2013, Italia/Comisia, T-267/07, EU:T:2013:305, punctul 61).

- 194 În speță, din dosar reiese că, în cursul examinării cauzei, la Comisie s-au succedat patru faze, care au avut o durată totală de șase ani și o lună:
- o primă fază, cu durata de un an și cinci luni, a separat primele măsuri de investigație de trimiterea comunicării privind obiecțiunile către Federacciai și către întreprinderile în cauză;
 - următoarele trei faze sunt cele care s-au finalizat prin adoptarea Deciziei din 2002, a Deciziei din 2009 și, respectiv, a deciziei atacate și care, fiecare, au avut o durată de nouă luni, de doi ani și o lună și, respectiv, de un an și nouă luni.
- 195 Potrivit jurisprudenței, caracterul rezonabil al termenului trebuie să fie apreciat în funcție de toate împrejurările proprii fiecărei cauze și în special de miza litigiului pentru persoana interesată, de complexitatea cauzei, precum și de comportamentul reclamantului și de cel al autorităților competente (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctele 187 și 188).
- 196 Astfel, chiar presupunând că, în alte cauze, faza administrativă care a urmat anulării unei decizii a Comisiei de către instanța Uniunii, în cadrul unei proceduri reluate pentru adoptarea unei noi decizii, ar fi fost mai scurtă decât în împrejurările speței, acest lucru nu ar permite, în sine, să se concluzioneze în sensul încălcării principiului termenului rezonabil.
- 197 Astfel, trebuie să se examineze caracterul rezonabil al termenului luând în considerare împrejurările proprii fiecărei cauze în raport în special cu criteriile menționate la punctul 195 de mai sus.
- 198 În primul rând, în ceea ce privește miza litigiului pentru persoana interesată, trebuie amintit că, în cazul unui litigiu privind încălcarea dreptului concurenței, cerința fundamentală a securității juridice de care trebuie să beneficieze operatorii economici, precum și obiectivul de a se asigura că pe piața internă nu este denaturată concurența prezintă un interes considerabil nu numai pentru reclamantul însuși și pentru concurenții săi, ci și pentru terți, din cauza numărului mare de persoane vizate și a intereselor financiare aflate în joc (a se vedea Hotărârea din 1 februarie 2017, *Aalberts Industries/Uniunea Europeană*, T-725/14, EU:T:2017:47, punctul 40 și jurisprudența citată).
- 199 În speță, Comisia a constatat în decizia atacată că reclamanta încălcase articolul 65 alineatul (1) CO prin participarea, în perioada 6 decembrie 1989-27 iunie 2000, la un acord continuu sau la practici concertate referitoare la fier-beton, care aveau ca obiect sau ca efect stabilirea prețurilor și limitarea sau controlul producției sau al vânzărilor pe piața internă.
- 200 Pe baza acestei constatări, Comisia a aplicat reclamantei o amendă de 5,125 milioane de euro.
- 201 Ținând seama de aceste elemente, se poate considera că miza cauzei era importantă pentru reclamantă.
- 202 În al doilea rând, în ceea ce privește complexitatea cauzei, trebuie arătat că erorile săvârșite de Comisie privesc consecințele care trebuiau deduse, în privința procedurii, din expirarea Tratatului CECO.

- 203 Or, trebuie amintit că problemele legate de normele aplicabile situației de fapt din cauză, atât în ceea ce privește fondul, cât și în ceea ce privește procedura, ca urmare a expirării Tratatului CECO, prezentau, după cum a arătat Comisia, o anumită complexitate.
- 204 Pe de altă parte, înțelegerea acoperea o perioadă relativ lungă (10 ani și 7 luni), privea un număr semnificativ de actori (8 întreprinderi care includeau 11 societăți și o asociație profesională) și implica un volum important de documente furnizate sau obținute în cursul inspecțiilor (aproximativ 20 000 de pagini).
- 205 Având în vedere aceste elemente, cauza trebuie considerată complexă.
- 206 În al treilea rând, în ceea ce privește comportamentul părților, este necesar să se arate că Comisia a desfășurat o activitate continuă ca urmare a solicitărilor numeroase pe care le-a primit de la părțile la procedura administrativă.
- 207 Astfel, Comisia a trebuit să examineze, în contextul adoptării deciziei atacate, numeroase scrisori, în același timp în care trebuia să pregătească audierea din 23 aprilie 2018 și să examineze o propunere de tranzacție prezentată de unele părți la procedura administrativă la 4 decembrie 2018.
- 208 Din aceste elemente luate în considerare în ansamblu rezultă că durata fazelor administrative ale procedurii nu apare ca fiind nerezonabilă în raport cu împrejurările proprii cauzei și în special cu complexitatea acesteia, într-un context în care, în cursul etapelor care au marcat fazele administrative menționate, Comisiei nu îi poate fi reproșată nicio perioadă de inactivitate care nu este explicată.
- 209 Prin urmare, critica trebuie respinsă.

2. Cu privire la a doua critică, referitoare la durata fazelor jurisdicționale

- 210 Reclamanta critică caracterul nerezonabil, în opinia sa, al duratei procedurilor jurisdicționale. Pe de o parte, durata totală a acestor proceduri ar fi fost de 12 ani. Pe de altă parte, fiecare procedură în fața Tribunalului (cauzele T-77/03 și T-70/10) ar fi durat aproape 5 ani.
- 211 În această privință, trebuie amintit că obligația de a respecta un termen rezonabil în desfășurarea procedurilor administrative este un principiu general de drept consacrat printre altele la articolul 41 alineatul (1) din cartă.
- 212 În același sens, nerespectarea unui termen de soluționare rezonabil constituie o neregularitate procedurală (Hotărârea din 16 iulie 2009, *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Comisia*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, punctul 191).
- 213 Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, în conformitate cu articolul 47 din cartă și cu articolul 6 din CEDO (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2009, *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Comisia*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, punctele 177-179, și Hotărârea din 5 iunie 2012, *Imperial Chemical Industries/Comisia*, T-214/06, EU:T:2012:275, punctele 282 și 283).

- 214 Potrivit jurisprudenței, o încălcare săvârșită de o instanță a Uniunii a obligației sale de a judeca într-un termen rezonabil nu trebuie să fie sancționată printr-o acțiune în anulare și în eliminarea ori reducerea cuantumului amenzii, ci printr-o acțiune în despăgubire, o asemenea acțiune constituind un remediu efectiv (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 26 noiembrie 2013, *Gascogne Sack Deutschland/Comisia*, C-40/12 P, EU:C:2013:768, punctul 89, și Hotărârea din 21 septembrie 2017, *Feralpi/Comisia*, C-85/15 P, EU:C:2017:709, punctul 54).
- 215 Această jurisprudență este explicată prin preocuparea, care animă instanța Uniunii, de a nu face ca legalitatea unei decizii adoptate de Comisie să depindă de condițiile în care o procedură jurisdicțională a fost desfășurată de instanță (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 203).
- 216 Astfel, critica trebuie respinsă ca inoperantă.

3. Cu privire la a treia critică, referitoare la durata globală a procedurii

- 217 Reclamanta contestă durata globală care a fost necesară pentru examinarea dosarului, de la primele acte de investigare până la adoptarea deciziei atacate. În opinia acesteia, faptul că, în cadrul adoptării respective, această durată se ridică la aproape 19 ani și privea comportamente dintre care unele s-au desfășurat cu mai mult de 30 de ani în urmă face ca această durată să fie contrară principiului termenului rezonabil.
- 218 În această privință, trebuie arătat că obligația de respectare a unui termen rezonabil se aplică fiecărei etape care se înscrie într-o procedură, precum și ansamblului format de ea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctele 230 și 231, și Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauza *Solvay/Comisia*, C-109/10 P, EU:C:2011:256, punctul 239).
- 219 În speță, trebuie să se constate că perioada în care s-a desfășurat întreaga procedură administrativă a fost excepțional de lungă, ceea ce a determinat de altfel Comisia să reducă amenda aplicată în final reclamantei (a se vedea punctul 169 de mai sus).
- 220 Cu toate acestea, durata globală a procedurii administrative poate fi explicată în speță prin complexitatea dosarului, având în vedere că, în privința anumitor aspecte, ea se datorează unor elemente aferente cauzei propriu-zise, în timp ce, în privința altora, este legată de contextul în care se înscrie dosarul, și anume de expirarea Tratatului CECO (a se vedea punctele 202-205 de mai sus).
- 221 Desigur, Comisia a săvârșit erori în aprecierea consecințelor care trebuie deduse din expirarea Tratatului CECO, iar aceste erori au determinat anulări pronunțate de Tribunal și ulterior de Curte.
- 222 Totuși, aceste erori, precum și impactul pe care l-au putut avea asupra duratei procedurii administrative trebuie apreciate ținând seama de complexitatea problemelor ridicate.
- 223 Pe de altă parte, durata globală a procedurii administrative este, în parte, imputabilă întreruperilor datorate controlului jurisdicțional și este, așadar, legată de numărul de acțiuni introduse la instanța Uniunii cu privire la diferite aspecte ale cauzei.

- 224 În această privință, trebuie arătat că posibilitatea ca autoritățile administrative și, după caz, instanțele Uniunii să examineze de mai multe ori cauzele întreprinderilor, într-o situație cum este cea a reclamantei, este inerentă sistemului instituit prevăzut de autorii tratatelor pentru controlul comportamentelor și al operațiunilor în materia concurenței.
- 225 Astfel, obligația autorității administrative de a îndeplini anumite formalități și demersuri înainte de a putea să adopte o decizie finală în domeniul concurenței și posibilitatea ca aceste formalități și demersuri să determine o cale de atac nu pot fi utilizate de o întreprindere ca argument la finalul procesului pentru a susține că a fost depășit termenul rezonabil (a se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Wahl prezentate în cauzele Feralpi și alții/Comisia, C-85/15 P, C-86/15 P și C-87/15 P, C-88/15 P și C-89/15 P, EU:C:2016:940, punctul 70).
- 226 În aceste condiții, nu se poate considera că, apreciată în ansamblu, durata procedurii administrative a fost excesivă și, prin urmare, că a putut să împiedice adoptarea de către Comisie a unei noi decizii de aplicare a unei amenzi.
- 227 Prin urmare, critica trebuie respinsă.

4. Cu privire la a patra critică, referitoare la efectul duratei procedurii asupra dreptului la apărare

- 228 Reclamanta susține că durata nerezonabilă a procedurii administrative a afectat exercitarea dreptului său la apărare în cursul celei de a treia faze a acestei proceduri, cuprinsă între Hotărârea din 21 septembrie 2017, Feralpi/Comisia (C-85/15 P, EU:C:2017:709), și adoptarea deciziei atacate.
- 229 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum s-a arătat la punctul 186 de mai sus, este necesară îndeplinirea a două condiții pentru ca instanța să pronunțe anularea deciziei adoptate de Comisie în temeiul unei încălcări a principiului termenului rezonabil. Întrucât prima (durata nerezonabilă a procedurii) nu este îndeplinită, în principiu, nu este necesar să se verifice în răspunsul la a patra critică dacă durata procedurii administrative a împiedicat exercitarea dreptului la apărare. Totuși, această examinare trebuie efectuată cu titlu suplimentar pentru a se răspunde pe deplin preocupărilor exprimate de reclamantă.
- 230 Pe de o parte, se impune constatarea că, în cursul procedurii avute în vedere în ansamblu, reclamanta a avut, cel puțin în șapte rânduri, ocazia de a-și exprima punctul de vedere și de a-și prezenta argumentele (a se vedea punctele 3-6, 10, 23 și 24 de mai sus).
- 231 Mai precis, reclamanta a putut să își exprime punctul de vedere pe durata celei de a treia faze administrative, în observațiile sale din 1 februarie 2018, în cadrul audierii din 23 aprilie 2018 și în observațiile sale din 7 mai 2018 (a se vedea punctele 23-25 de mai sus).
- 232 Pe de altă parte, examinarea primului motiv a permis să se stabilească faptul că dreptul la apărare al reclamantei nu a fost afectat nici de aspectul că la audierea din 23 aprilie 2018 nu erau prezenți toți actorii care au participat la audierile anterioare, nici de aspectul că reprezentanții autorităților de concurență ale statelor membre aveau cunoștința, la momentul exprimării avizului lor în cadrul Comitetului consultativ, că două decizii, dintre care una fusese confirmată de Tribunal, fuseseră adoptate anterior împotriva întreprinderilor în cauză (a se vedea punctele 55-149 de mai sus).

- 233 Din aceste elemente rezultă că, chiar dacă se presupune că durata procedurii administrative poate fi considerată contrară principiului termenului rezonabil, condițiile care trebuie îndeplinite pentru a se obține anularea deciziei atacate nu ar fi îndeplinite, din moment ce reclamanta nu a putut demonstra nicio atingere adusă dreptului la apărare care decurge din durata menționată.
- 234 În aceste condiții, trebuie să se considere că nu este îndeplinită niciuna dintre cerințele necesare pentru ca Tribunalul să poată pronunța anularea deciziei atacate în temeiul unei încălcări a principiului termenului rezonabil.
- 235 Prin urmare, critica trebuie respinsă și, împreună cu aceasta, al treilea motiv privit în ansamblul său.

C. Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare, pe erori de apreciere și pe încălcarea principiului proporționalității

[omissis]

1. Cu privire la prima critică, referitoare la decizia eronată a Comisiei de a adopta o nouă decizie de aplicare a unei amenzi

- 237 Reclamanta susține că Comisia și-a exercitat în mod incorect puterea de apreciere acordând prioritate aplicării efective și efectului disuasiv al normelor de concurență în raport cu principiul termenului rezonabil. Decizia atacată ar fi de asemenea afectată de o motivare insuficientă cu privire la acest aspect.
- 238 În această privință, trebuie arătat că Comisia este investită prin articolul 105 alineatul (1) TFUE cu misiunea de a asigura aplicarea articolelor 101 și 102 TFUE.
- 239 În acest sens, Comisia este chemată să definească și să pună în aplicare, potrivit jurisprudenței, politica Uniunii în materia concurenței (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 octombrie 2013, Vivendi/Comisia, T-432/10, nepublicată, EU:T:2013:538, punctul 22 și jurisprudența citată).
- 240 În acest cadru, Comisia dispune de o largă putere de apreciere atestată de Regulamentul nr. 1/2003, potrivit căruia, în cazul în care constată existența unei încălcări, „poate”, pe de o parte, să oblige întreprinderile în cauză să înceteze această încălcare [articolul 7 alineatul (1)] și, pe de altă parte, să aplice amenzi întreprinderilor care au săvârșit încălcarea [articolul 23 alineatul (2)].
- 241 În materia concurenței, Comisiei i s-a încredințat astfel, independent de calea urmată pentru a i se aduce la cunoștință dosarul, și anume printre altele în cadrul unei plângeri sau din proprie inițiativă, competența de a decide dacă unele comportamente trebuie să facă obiectul unei investigații, al unei decizii și al unei amenzi, în funcție de prioritățile pe care le definește în cadrul politicii sale în domeniul concurenței.
- 242 Totuși, existența acestei competențe nu exonerează Comisia de obligația de motivare care îi revine (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 martie 2020, LL-Carpenter/Comisia, T-531/18, nepublicată, EU:T:2020:91, punctul 90 și jurisprudența citată).

- 243 Într-un context în care, precum în speță, pe de o parte, o decizie adoptată de Comisie a fost anulată în două rânduri și în care, pe de altă parte, timpul care a curs între primele acte de investigare și adoptarea deciziei a fost excepțional de lung, acestei instituții îi revine sarcina, în temeiul principiului buneii administrări, de a ține seama de durata procedurii și de consecințele pe care această durată a putut să le aibă asupra deciziei sale, de a investiga întreprinderile în cauză, fiind necesar ca această apreciere să apară astfel în motivarea deciziei.
- 244 În primul rând, trebuie arătat că, așa cum reiese din răspunsul dat la al treilea motiv, principiul termenului rezonabil nu a fost încălcat în împrejurările speței.
- 245 Rezultă de aici că argumentația reclamantei potrivit căreia Comisia și-a exercitat în mod incorect puterea de apreciere, întrucât nu ar fi ținut seama de faptul că durata procedurii depășise un termen rezonabil, trebuie înlăturată de la bun început.
- 246 În al doilea rând, trebuie arătat, în orice caz, în ceea ce privește motivarea furnizată de Comisie în decizia atacată, că aceasta a indicat în detaliu, pe de o parte, în considerentele (526)-(529) ale deciziei atacate și, pe de altă parte, în considerentele (536)-(573) ale acestei decizii, motivele pentru care a considerat că trebuia adoptată o nouă decizie de stabilire a existenței încălcării și de aplicare a unei amenzi întreprinderilor în cauză.
- 247 Astfel, Comisia a indicat mai întâi că durata procedurii nu determina, în opinia sa, nicio încălcare a principiului termenului rezonabil [considerentele (528) și (555) ale deciziei atacate] și că dreptul la apărare al întreprinderilor nu fusese încălcat, din moment ce, pe de o parte, acestea din urmă putuseră să își prezinte observațiile cu privire la reluarea procedurii și, pe de altă parte, își prezentaseră de asemenea argumentele în cursul audierii din 23 aprilie 2018. Cu privire la acest subiect, Comisia a precizat că reclamanta nu furnizase niciun element concret în sprijinul afirmației sale potrivit căreia nu ar fi fost în măsură să își exercite pe deplin dreptul la apărare [considerentele (556) și (557) ale deciziei menționate].
- 248 Cu toate acestea, Comisia a admis că a săvârșit erori de procedură și a recunoscut că erorile respective au putut contribui la prelungirea duratei procedurii.
- 249 În acest caz, Comisia a efectuat o evaluare comparativă, în decizia atacată, a interesului general existent de a garanta o aplicare efectivă a normelor în materie de concurență și a preocupării de a atenua consecințele posibile ale erorilor de procedură săvârșite [considerentul (559) al deciziei atacate].
- 250 În acest sens, Comisia a arătat că întreprinderile în cauză participaseră, timp de 11 ani, la o încălcare considerată una dintre restrângerile cele mai grave în materie de concurență. Ea a arătat că, într-un asemenea context, neadoptarea unei decizii de constatare a participării întreprinderilor la încălcarea menționată ar fi contrară interesului general de a garanta o aplicare efectivă a dreptului concurenței al Uniunii și ar depăși interesul care ar exista de a atenua consecințele unei eventuale încălcări a drepturilor fundamentale, suferită de întreprinderile destinate [considerentele (560) și (561) ale deciziei atacate].
- 251 În urma acestei evaluări comparative, Comisia a ajuns la concluzia că, din moment ce fusese săvârșită o încălcare, numai prin adoptarea deciziei atacate aceasta ar putea să se asigure că autorii încălcării nu ar rămâne nepedepsiți și ar fi descurajați efectiv să adopte un comportament similar în viitor [considerentele (563)-(569) ale deciziei atacate].

- 252 La finalul analizei, Comisia a precizat că, pentru a atenua consecințele negative care ar fi putut fi cauzate de durata procedurii, care avea ca scop corectarea viciilor de procedură apărute în cursul investigației și care nu erau imputabile întreprinderilor în cauză, a decis să reducă cuantumul amenzilor aplicate cu 50 % [considerentele (570)-(573) ale deciziei atacate].
- 253 Rezultă astfel că, în decizia atacată, Comisia a furnizat o motivare detaliată, indicând în mod clar și neechivoc raționamentul pe care îl urmase pentru a justifica adoptarea unei noi decizii în pofida celor două anulări intervenite în trecut.
- 254 Prin urmare, critica trebuie respinsă.

[omissis]

2. Cu privire la a patra critică, referitoare la încălcarea principiului proporționalității

- 268 Reclamanta a susținut, în înscrisurile sale și în ședință, că, dată fiind durata nerezonabilă a procedurii, adoptarea deciziei atacate era contrară principiului proporționalității. În această privință, ea invocă trei argumente. În primul rând, procedura administrativă nu ar fi trebuit să fie reluată. În al doilea rând, întrucât procedura menționată a fost reluată, Comisia ar fi putut adopta o decizie fără a impune vreo sancțiune. În al treilea rând, întrucât Comisia a aplicat în mod eronat o amendă, Tribunalul ar trebui să modifice cuantumul acesteia.
- 269 În această privință, trebuie amintit că principiul proporționalității, care se numără printre principiile generale ale dreptului Uniunii, impune ca actele instituțiilor Uniunii să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru atingerea scopului urmărit, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 noiembrie 1990, Fedesa și alții, C-331/88, EU:C:1990:391, punctul 13, și Hotărârea din 14 iulie 2005, Țările de Jos/Comisia, C-180/00, EU:C:2005:451, punctul 103).
- 270 Cu privire la primul argument invocat de reclamantă, trebuie amintit că, în speță, Comisia a reluat procedura administrativă, astfel cum îi permite jurisprudența în cazul anulării unui act emis de aceasta (a se vedea punctele 49 și 51 de mai sus).
- 271 După cum reiese din analiza primului și a celui de al treilea motiv, reluarea procedurii administrative nu poate conduce la anularea deciziei atacate, din moment ce reclamanta nu a dovedit că durata procedurii menționate fusese excesivă și nici că dreptul său la apărare fusese afectat în conformitate cu jurisprudența amintită la punctul 172 de mai sus. Or, în speță, din analiza primului și a celui de al treilea motiv reiese că reclamanta nu poate invoca asemenea încălcări.
- 272 În pofida acestui fapt, Comisia a avut grijă să justifice, în decizia atacată, motivele pentru care reluarea procedurii administrative, precum și adoptarea unei noi decizii și impunerea unei sancțiuni îi par justificate, și anume:
- garantarea aplicării efective a dreptului concurenței și evitarea impunității întreprinderilor în cauză;
 - descurajarea întreprinderilor implicate de a săvârși o nouă încălcare a dreptului concurenței;

– facilitarea acțiunilor în despăgubire introduse de eventualele victime ale înțelegerii.

- 273 În aceste condiții, primul argument al reclamantei trebuie respins.
- 274 Cu privire la al doilea argument al reclamantei, trebuie amintit că Comisia a asigurat atenuarea consecințelor duratei procedurii administrative pentru întreprinderile destinate ale deciziei atacate, acordându-le o reducere cu 50 % a cuantumului amenzii.
- 275 Potrivit reclamantei, principiul proporționalității presupunea totuși ca, în speță, în cazul în care ar fi adoptată o a treia decizie, să nu îi fie aplicată nicio amendă.
- 276 În această privință, după cum s-a amintit la punctul 172 de mai sus, o depășire a termenului rezonabil, presupunând că ar fi dovedită, nu este suficientă în sine pentru a determina o anulare a deciziei atacate, întrucât o astfel de anulare este rezervată situațiilor în care o asemenea depășire a împiedicat exercitarea dreptului la apărare.
- 277 În plus, după cum s-a amintit la punctul 172 de mai sus, atunci când depășirea termenului rezonabil nu împiedică exercitarea dreptului la apărare, repararea prejudiciului cauzat poate fi solicitată în cadrul unei acțiuni în despăgubire în fața instanței Uniunii.
- 278 Această poziție este criticată de reclamantă, pentru care introducerea unei acțiuni în despăgubire nu este un „remediu efectiv”, întrucât acest lucru ar întârzia și mai mult constatarea încălcării dreptului său la un termen rezonabil.
- 279 În această privință, trebuie amintit că dreptul la o cale de atac efectivă este consacrat la articolul 47 alineatul (1) din cartă și constituie o prerogativă a cărei respectare trebuie să fie asigurată de instanța Uniunii. Acest drept trebuie exercitat în interiorul sistemului format din căile de atac care sunt prevăzute în tratat, acțiunea în anulare având rolul de a controla legalitatea actelor Uniunii, în timp ce acțiunea în despăgubire urmărește obținerea reparării unui prejudiciu cauzat de un comportament nelegal adoptat de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile sale. În acest sistem, pentru a obține anularea unui act cauzator de prejudicii, reclamanta trebuie să demonstreze că validitatea actului respectiv a fost afectată de comportamentul nelegal al autorului său.
- 280 În speță, reclamanta nu a demonstrat că decizia atacată era afectată de vreo nelegalitate întemeiată pe o încălcare a dreptului la termen rezonabil sau pe o atingere adusă dreptului la apărare de natură să conducă la anularea sa.
- 281 Prin urmare, al doilea argument al reclamantei trebuie respins.
- 282 În cadrul celui de al treilea argument, reclamanta solicită în esență Tribunalului să își exercite competența de fond prin modificarea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată, pentru a ține seama de împrejurările speței, în conformitate cu principiul proporționalității.
- 283 În această privință, trebuie amintit că instanța Uniunii își poate exercita competența de fond în temeiul articolului 261 TFUE și al articolului 31 din Regulamentul nr. 1/2003 în cazul în care problema cuantumului amenzii este supusă aprecierii sale (Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Siemens Österreich și alții și Siemens Transmission & Distribution și alții/Comisia, C-231/11 P-C-233/11 P, EU:C:2014:256, punctul 126).

- 284 În speță, după cum reiese în special din cuprinsul punctului 158 din cererea introductivă, reclamanta a prezentat o asemenea cerere Tribunalului, în care, rezumând cererile sale, arată că dorește să obțină cel puțin o reducere a cuantumului amenzii în temeiul, printre altele, al articolului 261 TFUE.
- 285 Atunci când își exercită competența de fond, instanța Uniunii este abilitată, dincolo de simplul control de legalitate, care nu permite decât respingerea acțiunii în anulare sau anularea (în tot sau în parte) a actului atacat, să țină seama de toate împrejurările de fapt în scopul modificării, dacă este cazul, a cuantumului sancțiunii [a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 septembrie 2009, Prym și Prym Consumer/Comisia, C-534/07 P, EU:C:2009:505, punctul 86 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 10 noiembrie 2021, Google și Alphabet/Comisia (Google Shopping), T-612/17, în prezent în recurs, EU:T:2021:763, punctul 605].
- 286 În cadrul exercitării competenței sale de fond, instanța Uniunii poate elimina, reduce sau chiar majora amenda aplicată (a se vedea Hotărârea din 19 decembrie 2013, Siemens și alții/Comisia, C-239/11 P, C-489/11 P și C-498/11 P, nepublicată, EU:C:2013:866, punctul 334 și jurisprudența citată).
- 287 În aceste condiții, instanța Uniunii poate de asemenea să facă, după caz, aprecieri diferite de cele reținute de Comisie pentru stabilirea cuantumului amenzii aplicate (a se vedea Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 75).
- 288 În decizia atacată, fără a constata vreo încălcare a termenului rezonabil sau vreo încălcare a dreptului la apărare, Comisia a acordat reclamantei o reducere a cuantumului amenzii, pe care a justificat-o după cum urmează:
- „ținând seama de [...] insecuritatea creată de tranziția dintre cele două tratate, împrejurare excepțională care, la momentul respectiv, nu era reglementată în mod expres de jurisprudență, [...] Comisia consideră oportun ca părțile destinate ale prezentei decizii să beneficieze de o reducere a amenzii” [considerentul (570)];
 - această reducere este acordată „în vederea atenuării consecințelor negative pentru aceste părți, care ar fi putut fi cauzate de durata lungă a procedurii, care [a fost] necesară pentru a remedia anumite vicii de procedură apărute în cursul acesteia și care nu sunt imputabile părților destinate ale prezentei decizii” [considerentul (570)];
 - „acordarea spontană de către Comisie a unei reduceri a cuantumului amenzii [...] trebuie considerată suficientă [...] pentru a atenua eventualele efecte prejudiciabile suferite de destinatari ca urmare a duratei lungi a procedurii” [considerentul (572)];
 - „[d]estinatarii vor putea [...] beneficia de o reducere adecvată a amenzilor [...] pentru a atenua eventualele efecte prejudiciabile cauzate de erorile procedurale săvârșite de Comisie” [considerentul (573)];
 - „Comisia consideră [...] că erorile de procedură pe care le-a săvârșit în cadrul tranziției dintre Tratatul CECO și Tratatul CE și durata mai lungă care poate să fi rezultat din aceste erori pot justifica o reparare adecvată pentru destinatarii prezentei decizii” [considerentul (991)];
 - „având în vedere puterea de apreciere de care dispune Comisia în ceea ce privește stabilirea amenzilor, aceasta poate [...] [acorda] destinatarilor prezentei decizii o reducere a amenzii

care ar trebui să fie măsurată astfel încât să nu penalizeze întreprinderile destinate pentru erori de procedură care nu au fost săvârșite de ele, dar care, în același timp, nu sunt atât de grave încât să aducă atingere principiului în temeiul căruia cartelurile reprezintă încălcări foarte grave ale dreptului concurenței” [considerentul (992)];

- „[p]entru a ține seama în mod corespunzător de acești factori, Comisia concluzionează că o reducere a amenzii de 50 % pentru o circumstanță atenuantă extraordinară trebuie recunoscută tuturor destinatarilor prezentei decizii” [considerentul (994)].

289 Rezultă că, pentru a acorda reducerea quantumului amenzii aplicate reclamantei, Comisia s-a întemeiat în esență pe următoarele elemente:

- cazul a fost examinat la expirarea Tratatului CECO;
- această situație a dat naștere unor dificultăți în ceea ce privește identificarea normelor aplicabile;
- aceste dificultăți au condus la anularea Deciziilor din 2002 și din 2009 de către instanțele Uniunii;
- aceste anulări au determinat o prelungire a procedurii, într-o măsură care a putut afecta negativ situația întreprinderilor în cauză;
- aceste împrejurări puteau fi luate în considerare pentru stabilirea quantumului amenzii.

290 În această privință, trebuie arătat că Comisia indică, în mai multe rânduri, în considerentele citate la punctul 288 de mai sus că, prin acordarea reducerii quantumului amenzii în discuție, ea intenționa „să atenueze” sau „să repare” „efectele prejudiciabile”, cu alte cuvinte un prejudiciu care a putut fi cauzat de „erori” care i-ar fi imputabile.

291 Deși astfel de termeni sunt asociați în general cu proceduri referitoare la despăgubiri, din decizia atacată nu reiese că, prin acordarea reducerii quantumului amenzii în discuție, intenția Comisiei era de a acorda o despăgubire pentru un prejudiciu cauzat de un comportament nelegal. Comisia nu recunoaște nicăieri în decizia menționată că a adoptat un comportament nelegal, de exemplu prin depășirea termenului rezonabil al procedurii sau prin încălcarea dreptului la apărare al reclamantei. Dimpotrivă, în mai multe pasaje ale acestei decizii, ea face trimitere la jurisprudența potrivit căreia remediul, în cazul unor motive privind durata procedurii, trebuie găsit în cadrul unei acțiuni în despăgubire [considerentele (568) și (578)].

292 Astfel, trebuie să se considere, ținând seama de aceste diferite elemente, că reducerea quantumului amenzii în discuție acordată de Comisie nu urmărea ca aceasta din urmă să repare un comportament nelegal, ci doar să ia în considerare împrejurările speței în cadrul largii puteri de apreciere care îi este recunoscută pentru aplicarea sancțiunilor în special prin Hotărârea din 19 martie 2009, Archer Daniels Midland/Comisia (C-510/06 P, EU:C:2009:166, punctul 82) (a se vedea punctul 288 de mai sus).

293 În exercitarea competenței sale de fond, Tribunalul apreciază că, în speță, amenda nu poate fi eliminată, în special ca urmare a necesității de a asigura aplicarea deplină a dreptului concurenței în cazul încălcării deosebit de grave și cu o durată semnificativ de lungă reținute împotriva

reclamantei, întrucât nu au fost contestate în mod valabil motivarea și dovada încălcării menționate și nici participarea reclamantei la aceasta (a se vedea al șaptelea și al optulea motiv de mai jos).

- 294 În aceste condiții, trebuie să se țină seama de faptul că amenda nu a fost aplicată reclamantei în cei câțiva ani de la săvârșirea ultimelor comportamente anticoncurențiale constatate de Comisie, ci a fost aplicată aproape 20 de ani mai târziu.
- 295 În această privință, la stabilirea cuantumului amenzii, trebuie să se țină seama în speță, dintre toate împrejurările relevante, de caracterul său disuasiv.
- 296 Astfel, luarea în considerare a caracterului disuasiv urmărește să asigure că cuantumul amenzii va încuraja într-o măsură suficientă întreprinderea în cauză și, în general, toți operatorii economici să respecte normele de concurență ale Uniunii (a se vedea Hotărârea din 17 iunie 2010, Lafarge/Comisia, C-413/08 P, EU:C:2010:346, punctul 102).
- 297 În speță, obiectivul de descurajare a fost deja atins în ceea ce o privește pe reclamantă, cel puțin în parte, pe de o parte, prin sancțiunea care i-a fost aplicată prin Decizia din 2002 și, ulterior, prin Decizia din 2009, precum și, pe de altă parte, prin perspectiva ca această sancțiune să poată fi menținută la finalul procedurii, dacă ar fi respinse căile de atac jurisdicționale introduse de reclamantă împotriva acestor decizii sau dacă, în cazul anulării deciziilor menționate, ar fi adoptată o nouă decizie prin care să fie pronunțată din nou o sancțiune (a se vedea punctul 257 de mai sus).
- 298 În aceste condiții, trebuie să se considere, în exercitarea competenței de fond, că, ținând seama de timpul care a curs între ultimele comportamente anticoncurențiale și adoptarea deciziei atacate, stabilirea cuantumului amenzii la un nivel inferior cuantumului de bază de 10,25 milioane de euro stabilit de Comisie, în decizia menționată, în temeiul Liniilor sale directe privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) [CO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69), care pot să orienteze instanțele Uniunii în exercitarea competenței menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 decembrie 2012, Comisia/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punctul 80), se dovedește suficientă, în speță, pentru a produce efectul disuasiv urmărit.
- 299 Având în vedere ceea ce precedă, o reducere de 50 % a cuantumului amenzii ca urmare a timpului care a curs între ultimele comportamente anticoncurențiale și adoptarea deciziei atacate este adecvată.
- 300 În concluzie, trebuie:
- să se respingă critica și, împreună cu aceasta, al patrulea motiv, în măsura în care prin acestea se solicită anularea, în tot sau în parte, a deciziei atacate;
 - să se respingă critica și, împreună cu aceasta, al patrulea motiv, în măsura în care prin acestea se solicită eliminarea sau reducerea cuantumului amenzii aplicate reclamantei, considerând că reducerea de 50 % a cuantumului amenzii, acordată de Comisie în decizia atacată, era adecvată, având în vedere atenuarea efectului disuasiv necesar al sancțiunii, ca urmare a timpului care a curs între încetarea încălcării și pronunțarea amenzii.

D. Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului *non bis in idem* și a principiului securității juridice

- 301 Reclamanta susține că principiul *non bis in idem*, precum și principiul securității juridice care stă la baza acestuia se opuneau adoptării deciziei atacate.
- 302 Comisia contestă argumentația reclamantei.
- 303 În această privință, trebuie arătat că principiul *non bis in idem* este exprimat:
- pe de o parte, la articolul 50 din cartă, potrivit căruia „[n]imeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea”;
 - pe de altă parte, la articolul 4 paragraful 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO.
- 304 Corolar al autorității de lucru judecat, principiul *non bis in idem* garantează securitatea juridică și egalitatea, asigurându-se că, odată ce o persoană a fost anchetată și, după caz, sancționată, această persoană are certitudinea că nu va fi anchetată din nou pentru aceeași infracțiune (Hotărârea din 3 aprilie 2019, Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie, C-617/17, EU:C:2019:283, punctul 33).
- 305 În materie de concurență, în special, principiul *non bis in idem* interzice, în principiu, ca o întreprindere să fie sancționată sau urmărită din nou pentru un comportament anticoncurențial pentru care a fost sancționată sau cu privire la care a fost declarată ca nefiind răspunzătoare printr-o decizie anterioară care nu mai poate fi atacată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 59, și Hotărârea din 1 iulie 2009, ThyssenKrupp Stainless/Comisia, T-24/07, EU:T:2009:236, punctul 178).
- 306 Aplicarea principiului *non bis in idem* presupune printre altele să fi existat o decizie cu privire la existența efectivă a încălcării sau să fi fost controlată legalitatea aprecierii efectuate cu privire la aceasta (Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 60).
- 307 Dacă această cerință este îndeplinită, principiul *non bis in idem* interzice o nouă apreciere pe fond a caracterului material al încălcării atunci când această nouă apreciere ar avea drept consecință:
- fie impunerea unei a doua sancțiuni, care se adaugă la prima, în ipoteza în care răspunderea ar fi din nou reținută;
 - fie impunerea unei prime sancțiuni, în ipoteza în care răspunderea, înlăturată prin prima decizie, ar fi reținută de cea de a doua (Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 61).
- 308 În schimb, principiul *non bis in idem* nu se opune unei reluări a investigațiilor având ca obiect același comportament anticoncurențial în cazul în care o primă decizie a fost anulată pentru vicii de formă, fără să se fi statuat pe fond asupra faptelor imputate, decizia de anulare neavând, așadar,

valoare de „achitare”, în sensul dat acestui termen în materie penală (Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 62, și Hotărârea din 1 iulie 2009, ThyssenKrupp Stainless/Comisia, T-24/07, EU:T:2009:236, punctul 190).

- 309 Într-un asemenea caz, sancțiunile aplicate prin noua decizie nu se adaugă, astfel, celor pronunțate prin decizia anulată, ci se substituie acestora (Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 62, și Hotărârea din 1 iulie 2009, ThyssenKrupp Stainless/Comisia, T-24/07, EU:T:2009:236, punctul 190).
- 310 În speță, trebuie să se constate că, până în prezent, nicio decizie nu a statuat în mod definitiv cu privire la fondul cauzei în ceea ce privește participarea reclamantei la încălcările care îi sunt reproșate. Decizia din 2002 a fost anulată de Tribunal ca urmare a temeiului juridic utilizat de Comisie, iar Decizia din 2009 a fost anulată pentru încălcarea unor norme fundamentale de procedură, fără ca, în niciunul dintre aceste două cazuri, să se adopte o poziție definitivă cu privire la motivele de fond invocate de reclamantă cu privire la participarea sa la faptele care îi sunt reproșate. Hotărârea din 9 decembrie 2014, Feralpi/Comisia (T-70/10, nepublicată, EU:T:2014:1031), este singura care s-a pronunțat cu privire la astfel de motive, dar a fost anulată în totalitate de Curte. În aceste condiții, nu se poate considera că, prin adoptarea deciziei atacate, Comisia a sancționat sau a investigat de două ori reclamanta pentru aceleași fapte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctul 63).
- 311 În ceea ce privește sancțiunea aplicată reclamantei în decizia atacată, aceasta se substituie celei pronunțate în Decizia din 2009, care înlocuise la rândul ei sancțiunea aplicată în Decizia din 2002. Sumele plătite de reclamantă pentru amenda aplicată prin Decizia din 2002 și, ulterior, prin Decizia din 2009 i-au fost restituite în urma anulării celor două decizii.
- 312 În aceste condiții, nu se poate considera că principiul *non bis in idem* a fost încălcat.
- 313 Prin urmare, încălcarea principiului securității juridice care ar rezulta dintr-o încălcare a principiului *non bis in idem* trebuie să fie de asemenea exclusă și, în consecință, al cincilea motiv trebuie să fie respins.

E. Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe nelegalitatea regimului de prescripție reglementat de articolul 25 alineatele (3)-(6) din Regulamentul nr. 1/2003

- 314 Reclamanta invocă o excepție de nelegalitate împotriva regimului de întrerupere și de suspendare a prescripției prevăzut la articolul 25 alineatele (3)-(6) din Regulamentul nr. 1/2003. În opinia sa, regimul respectiv ar trebui declarat inaplicabil în prezenta procedură. Astfel, acesta ar conduce la situații în care, precum în speță, Comisia ar putea adopta noi decizii după anulare, fără să se impună o limită temporală acestei posibilități. Un asemenea rezultat ar fi contrar, pe de o parte, articolelor 41 și 47 din cartă și, pe de altă parte, articolului 6 din CEDO, care consacră, toate, obligația de a respecta un termen rezonabil în proceduri.
- 315 Comisia contestă argumentația reclamantei.

- 316 În această privință, trebuie amintit că, în materie de concurență, termenul de prescripție este reglementat de articolul 25 din Regulamentul nr. 1/2003 după cum urmează:
- acest termen are o durată de cinci ani [alineatul (1) litera (b) coroborat cu articolul 23 alineatul (2) litera (a) din regulamentul menționat];
 - poate fi întrerupt de orice act al Comisiei care urmărește să examineze sau să investigheze o încălcare [alineatul (3)]; într-un asemenea caz, întreruperea anulează retroactiv termenul care a curs deja și marchează momentul de la care începe să curgă un nou termen; în caz de întrerupere, prescripția se împlinște cel târziu la expirarea unui termen de zece ani fără să se fi aplicat o amendă sau penalități cu titlu cominatoriu de către Comisie [alineatul (5)];
 - acest termen se suspendă pe parcursul procedurilor privind căile de atac introduse în fața Curții împotriva deciziei Comisiei, caz în care se prelungește perioada în care a avut loc suspendarea [alineatul (6)].
- 317 În ceea ce privește principiul termenului rezonabil, acesta nu este fixat sau determinat în avans în mod abstract pentru toate procedurile care pot fi vizate, ci trebuie apreciat în funcție de împrejurările proprii fiecărei cauze, în special de miza litigiului, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantei și de cel al autorităților competente (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582, punctele 187 și 188).
- 318 Reclamanta reproșează legiuitorului Uniunii că nu a prevăzut, în articolul 25 din Regulamentul nr. 1/2003, un termen maxim dincolo de care orice intervenție a Comisiei ar fi exclusă, chiar dacă termenul de prescripție a făcut obiectul unor suspendări.
- 319 În această privință, trebuie arătat că, astfel cum a fost redactat, articolul 25 din Regulamentul nr. 1/2003 rezultă dintr-o conciliere efectuată de legiuitorul Uniunii, în exercitarea competențelor care îi sunt conferite, între două obiective care pot necesita măsuri cu efecte contrare, și anume, pe de o parte, necesitatea de a asigura securitatea juridică, evitând ca, pe termen nelimitat, să poată fi puse în discuție situații consolidate odată cu trecerea timpului, precum și, pe de altă parte, cerința de a asigura respectarea dreptului prin investigarea, stabilirea și sancționarea încălcărilor dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2005, Sumitomo Chemical și Sumika Fine Chemicals/Comisia, T-22/02 și T-23/02, EU:T:2005:349, punctul 82).
- 320 Or, reclamanta nu a demonstrat, în speță, că legiuitorul Uniunii a depășit, în concilierea pe care a efectuat-o între aceste obiective distincte, marja care trebuie să îi fie recunoscută în acest cadru. Astfel, competența de a efectua verificări și de a aplica sancțiuni este încadrată de limite stricte. Desigur, termenul de prescripție se suspendă în cazul unei acțiuni introduse în fața instanței Uniunii. Totuși, această posibilitate necesită, în vederea punerii sale în aplicare, un demers care trebuie asigurat chiar de întreprinderi. Nu se poate reproșa legiuitorului Uniunii împrejurarea că, în urma introducerii mai multor acțiuni, fiecare dintre acestea din urmă fiind introdusă de întreprinderile în cauză, decizia care intervine la finalul procedurii este adoptată după un anumit termen.

- 321 Concilierea astfel realizată de legiuitorul Uniunii pare cu atât mai adecvată cu cât justițiableii care se plâng de o procedură nerezonabil de lungă pot contesta această durată urmărind anularea deciziei adoptate la finalul procedurii respective, o asemenea anulare fiind rezervată situațiilor în care depășirea termenului rezonabil a împiedicat exercitarea dreptului la apărare sau, atunci când depășirea termenului rezonabil nu conduce la o încălcare a dreptului la apărare, prin introducerea unei acțiuni în despăgubire în fața instanței Uniunii (a se vedea punctul 172 de mai sus).
- 322 În consecință, al șaselea motiv trebuie respins.

[omissis]

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra extinsă)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Obligă Feralpi Holding SpA la plata cheltuielilor de judecată.**

Gervasoni

Madise

Nihoul

Frendo

Martín y Pérez de Nanclares

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 9 noiembrie 2022.

Semnături